

Ha seguit el debat sobre el règim transitori de Catalunya

S'han començat a discutir les esmenes presentades pels senyors Guerra del Río i Gil Robles. El senyor Cambó ha presentat una esmena, que després ha retirat, reproduint el dictamen antic, només per a intervenir en la discussió. — Han parlat també els senyors Gil Robles i Goicoechea

S'ha seguit la discussió del projecte d'arrendaments rústics

(CONFERENCIA TELEFONICA DEL NOSTRE REDACTOR A MADRID)

Aquí ha estat representat al Congrés el drama de la Lliga Catalana, traïda pels seus aliats de la dreta espanyola, cunyada per la majoria parlamentària, burlada per les persones i per tots aquells en els quals va depositar la seva confiança.

Des que els diputats de la Lliga van començar a discutir la fórmula elaborada pels senyors Guerra del Río i Gil Robles per tal de posar fi pràcticament a l'autonomia catalana, van manifestar un violent disgust que ha tingut expressió molt viva en la reunió de la minoria celebrada aquests matins. Els elements més exaltats de la Lliga recomanaven que s'adoptessin acords energics de ruptura amb el Govern, i àdhuc algú ha pensat, segons es diu, en una retirada sensacional de les Corts, al·legant que per motius menys importants s'havien retirat del Parlament català.

El senyor Cambó ha recordat a tots

CAMBÓ

que la Lliga és un partit conservador, i no podia, per tant, adoptar actituds extremes. Ho estat convingut fer una declaració solemne en la sessió d'aquí fent la posició del partit, i no col·laborar després, amb esmenes ni proposicions, a l'aprovació del projecte.

En el fons la irritació de la Lliga obeeix al fracàs complet de la seva política en aquestes Corts. Abandonant a l'interès de l'autonomia el seu interès de partit, va procurar la Lliga, des que es va plantejar el problema català, que les dretes espanyoles li facilitessin el mitjà de recobrar la preponderància política a Catalunya, i per a aconseguir-ho va fer el senyor Cambó tot el que podia ésser gràcies a les dretes, i va entonar tots els himnes a la grandesa d'Espanya que li exigiren. El senyor Cambó aspirava a ésser l'home que tornés l'Estatut a Catalunya, una mica malparat i avariats, però encara amb vida i passibilitat. Va oferir totes les concessions doctrinals que tenia que li exigissin, i va negociar misteriosament amb les dretes la seva posició conservadora a Catalunya. Va confiar en

Melquíades Alvarez, en Guerra del Río. Després de cada conversa pels passadissos i al saló de conferències, els homes de la Lliga manifestaven un optimisme pueril, fins que va arribar la catàstrofe, és a dir, la fórmula.

Només la passió parvidista explica aquest enorme error de la Lliga. En veure la seva política a la de les dretes

i en confiar en els homes que ella va confiar l'havien de portar al desengany que avui pateix.

L'anunci de la intervenció del senyor Cambó havia despertat interès en la Cambra. El debat sobre Catalunya ha començat amb la defensa d'una esmena del senyor Abilio Calderón, diputat que porta 30 anys de vida parlamentària sentint parlar del mateix problema. Després el senyor Izquierdo Jimeno ha defensat una altra esmena. Ambdues han estat satisfetes perquè llurs autors "catalanistes notoris" s'han donat per satisfetes amb la fórmula de la majoria.

I a continuació s'ha aixecat a parlar el senyor Guerra del Río, per tal de defensar la famosa esmena que modifica i agreuja el projecte del Govern. El diputat radical per Canàries ha seguit l'exemple del seu mestre i cap polític que tan encasos elogis va fer de l'autonomia. Si hom cregués el senyor Guerra del Río, amb la seva proposta i del senyor Gil Robles, es presta un gran servei no solament a Espanya i a la República, sinó principalment a l'autonomia i a Catalunya. És clar que la fórmula no interpreta el pensament del partit radical. És una transacció, però deixa salvats els principis defensats pel senyor Lleroux, puix que no fa més que plantejar un problema d'interpretació i allunya el perill d'una revisió. Després de suspendre l'Estatut i degradar-lo, de nomenar delegat del poder central i de modificar per lleis especials el relatiu a ensenyament, ordre públic i justícia, l'Estatut, per al senyor Guerra del Río, estarà tan viu i campant com tres mesos enrera. Amb això el partit radical continua fidel als seus principis "federalistes i fígarollians" i defensa l'autonomia dels municipis, que és allò que principalment interessa. No cal dir que la Comissió ha acceptat l'esmena i ha quedat convertida en dictamen.

L'aplicació del nou Reglament de la Cambra ha pesat des d'aquest moment en la discussió, fixant el temps dels discursos i obligant el senyor Cambó per a poder parlar a recórrer a la trameia de reproduir com a esmena pròpia l'antic text del dictamen, és a dir, el que disposava una suspensió de l'Estatut per un període de tres mesos.

Poques vegades ha parlat el senyor Cambó amb tanta passió, amb tanta duresa. El després, el fracàs, la burla soferta, han posat un braç extraordinari en les seves paraules. Ha qualificat la fórmula de coincidència del temor: temor de Lleroux a una crisi, temor de Gil Robles a vendre's desbordat per "Renovación Española", veritable triomfadora en el plei, Home de realitat, acceptava que s'infringís l'Estatut, però no tant. Hàbilment, ha recordat totes les promesses incomplertes, totes les paraules que s'ha emportat el vent, tots els acords revocats. Dins l'expressió i en el qualificatiu, el senyor Cambó rompia a cada paraula un anell de la ca-

rena amb la qual s'havia lligat a les dretes espanyoles per tal de rebre'n suport en la seva política catalana. Les paraules "arbitrarietat", "ilegal", "turpitud", sortien amb fúria dels seus llavis.

Abandonat per tots els seus aliats, ha cercat un efecte oratori oferint a Ruy Villanova els seus vots per a demanar la revisió de l'Estatut perquè la revisió fóra una fórmula legal, però Ruy Villanova ha desdenyat humorísticament l'ofertament.

Quina serà l'actitud de la Lliga? Al·l que es votí l'article primer del projecte, romandrà, en el que resti de discussió, com a testimoni mut, i continuarà als seus escons per a treballar per la grandesa d'Espanya i de Catalunya. Una frase de fe en Catalunya, ha posat fi a aquest discurs.

Ràpidament s'ha aixecat el senyor Gil Robles per a replicar-li amb vigor, amb energia, envertint contra el cap de la Lliga amb agressivitat extraordinària. Sou vosaltres els que temeu vendre-us desbordats per les masses catalanes, ha dit el líder de la Ceda; i en les seves paraules hi havia la confirmació del fracàs de Cambó en aquestes Corts, en les quals va posar la seva fe d'home de dreta.

Han intervingut finalment els senyors Goicoechea que ha assenyalat el caràcter anticonstitucional de la fórmula, des del seu punt de vista. Realment constitucional, el senyor Recasens i Sotelo ha denunciat la il·legalitat del projecte, i el senyor Cambó per si ha retirat l'esmena, i amb això ha perdut tot el seu joc polític en aquestes Corts que ell va saludar amb joia.

Demà s'aprovarà el primer article de l'esmena radical-cedista. L'Estatut entrarà després en el coma. El senyor Lleroux no ha assistit al debat d'ahir.

A.P.C.E.
SIG.: 1.2b/926